

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 628/2024-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava IV sp. zn. B5-50Csp/47/2017 z 27. augusta 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením mestského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušenie napadnutého uznesenia mestského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ podal proti žalovanej (Pohotovosť, s. r. o.) žalobu o určenie, že zmluva je bezúročná a bez poplatkov, o ktorej rozhodol Okresný súd Bratislava V rozsudkom sp. zn. 50Csp/47/2017 z 5. júna 2018. Na odvolanie

žalovaného bol rozsudok okresného súdu z 5. júna 2018 potvrdený ako vecne správny rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/277/2018 z 31. marca 2021.

3. Vyšší súdny úradník uznesením okresného súdu sp. zn. 50Csp/47/2017 z 30. marca 2022 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 2 140,01 eur.

4. Uznesením mestského súdu sp. zn. B5-50Csp/47/2017 z 27. augusta 2024 bolo uznesenie okresného súdu z 30. marca 2022 zrušené (výrok I) a sťažovateľovi proti žalovanej nárok na náhradu trov sťažnostného konania nebol priznaný (výrok II) z dôvodu, že konanie o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka nie je konaním pred samostatnou inštanciou, keďže ide o prostriedok procesnej obrany. Z uvedeného dôvodu nie je možné v rámci rozhodovania o sťažnosti rozhodnúť aj o nároku na náhradu trov sťažnostného konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ argumentuje, že dôvody uvádzané mestským súdom na nepriznanie náhrady trov sťažnostného konania sú arbitrárne. V konkrétnostiach zdôrazňuje, že bol v konaní o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka úspešný, a preto mu mala byť priznaná náhrada trov.

6. Odkazuje v tomto smere na závery uvedené ústavným súdom v rozhodnutí vo veci sp. zn. I. ÚS 533/2020, podľa ktorých absencia výslovnej právnej úpravy vo vzťahu k trovám sťažnostného konania automaticky neznamená, že náhradu trov za sťažnosť, ktorá je nepochybne opodstatneným a účelne vynaloženým výdavkom súvisiacim s bránením práva, nemožno priznať, hoci už o nároku na náhradu trov bolo právoplatne rozhodnuté. Aplikácia ustanovení o náhrade trov konania podľa § 255 a nasl. Civilného sporového poriadku aj vo vzťahu k trovám sťažnostného konania je plne akceptovateľná.

7. Priznanie primeraného finančného zadostučinenia sťažovateľ odôvodňuje prekvapivým rozhodnutím mestského súdu, od ktorého očakával vydanie rozhodnutia s istou dávkou kvality a odbornosti, ktoré bránia tomu, aby náhrada trov sťažnostného konania nebola priznaná.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka arbitrárnosti napadnutého uznesenia mestského súdu vo veci rozhodovania o náhrade trov sťažnostného konania.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie:

9. Ústavný súd pri posudzovaní ústavných sťažností týkajúcich sa rozhodnutí o trovách konania zastáva stabilne názor, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi prislúcha zásadne týmto súdom, a preto ústavný súd také rozhodnutia preskúmava iba celkom výnimočne. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť

najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08, II. ÚS 569/2017). O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

10. Na druhej strane však ústavný súd pripomína, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins v. Spojené kráľovstvo, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 23. 9. 1997, § 29).

11. Ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo nej, pričom sa riadi zásadou minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (napr. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010). Z tohto postavenia mu preto neprislúcha posudzovať vecnú správnosť právneho záveru, ku ktorému všeobecný súd dospel pri rozhodovaní o nároku či sume trov konania. Ústavný súd však posúdil, či napadnuté uznesenie mestského súdu spĺňa požiadavku ústavnosti (odôvodnenie majúce požadovanú kvalitu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy), rešpektujúc pritom svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého postup všeobecného súdu v súlade s platným a účinným zákonom (procesnými a hmotnoprávnymi predpismi konania v predmetnej veci) nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

12. Na posudzovanie ústavnosti napadnutého uznesenia má vplyv aj povaha sťažnostného konania, v ktorom sťažovateľ vzniesol námietky smerujúce proti rozhodnutiu o sume náhrady trov konania. Sťažnosť je v Civilnom sporovom poriadku koncipovaná ako procesný prostriedok nápravy, ktorým sa nepochybne okrem iného sleduje aj naplnenie zásady efektívnosti, hospodárnosti, rýchlosti konania (o sťažnosti rozhoduje sudca toho istého súdu, sťažnosť nemá devolutívny účinok, je možné ňou napadnúť len vymedzenú úzku skupinu rozhodnutí, pri ktorých zákonodarca nevidel potrebu umožniť ich preskúmanie vyššou inštanciou). Sťažnosť nepredstavuje klasický opravný prostriedok (aj keď medzi sťažnosťou a opravnými prostriedkami možno badať určité spoločné črty), akým je odvolanie či dovolanie (ktorými je možné napadnúť rozhodnutia vo veci samej), a preto je namieste na účely posúdenia porušenia základných práv v sťažnostnom konaní podľa Civilného sporového poriadku ústavným súdom tolerovať menej závažné pochybenia či nedostatky spočívajúce v konaní či opomenutí porušovateľa (m. m. III. ÚS 109/2020).

13. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že pri rozhodovaní o náhrade trov sťažnostného konania mestský súd zohľadnil osobitný charakter konania, keďže rozhodoval o sťažnosti ako osobitnom prostriedku nápravy rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka (III. ÚS 420/2023, IV. ÚS 130/2024). Napadnuté uznesenie nemožno vzhľadom na prítomnosť týchto argumentov považovať za nedostatočne zdôvodnené (nepreskúmateľné), keďže aj z tejto strohej argumentácie sú zrejmé hlavné dôvody, ktoré viedli k záveru o nepriznaní náhrady trov sťažnostného konania.

14. Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na závery obsiahnuté v uznesení ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 533/2020, ústavný súd vo veci sp. zn. IV. ÚS 130/2024 judikoval, že uznesenie vydané v konaní o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o sume náhrady trov konania sa týka použitia podústavnej normy na skutkovú situáciu, ktorá normou výslovne nie je predpokladaná (nie je výslovne upravená). V takýchto prípadoch môžu častejšie vznikáť rozdiely v aplikačnej praxi súdov. Z rozhodovacej činnosti je ústavnému súdu známe, že všeobecné súdy nepostupujú jednotne v posudzovaní otázky, či strane, ktorej sťažnosť je procesne úspešná, patrí náhrada trov sťažnostného konania. Úlohou ústavného súdu však nie je vo všeobecnosti zjednocovať rozdielnu rozhodovaciu prax všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov primárne prisudzuje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (jeho plénu a príslušnému kolégiu) v podobe právomoci zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, sekundárne aj krajským súdom a okresným súdom (resp. ich plénam, kolégiám, prípadne grémiám) v podobe prerokovania a vyjadrovania sa k podnetom na prijatie stanoviska k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. IV. ÚS 130/2024).

15. Ústavný súd, berúc do úvahy odlišnosti v aplikačnej praxi súdov týkajúce sa danej problematiky, vzhľadom na povahu konkrétnej veci nepovažuje napadnuté uznesenie v danej časti za zjavne neodôvodnené, arbitrárne či ústavne neudržateľné. Argumentáciu uvedenú v ústavnej sťažnosti ústavný súd nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia a za relevantnú považoval aj okolnosť, že výlučným predmetom ústavného prieskumu bola otázka priznania trov konania vzniknutých v sťažnostnom konaní – t. j. išlo o otázku akcesorickú, ktorá priamo nesúvisela s konaním vo veci samej. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom mestského súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok a práva na pokojné užívanie majetku:

17. Sťažovateľ porušenie označených práv hmotného charakteru odvíja od porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označených práv vlastníť majetok a na pokojné užívanie majetku, a preto aj v tejto časti bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu